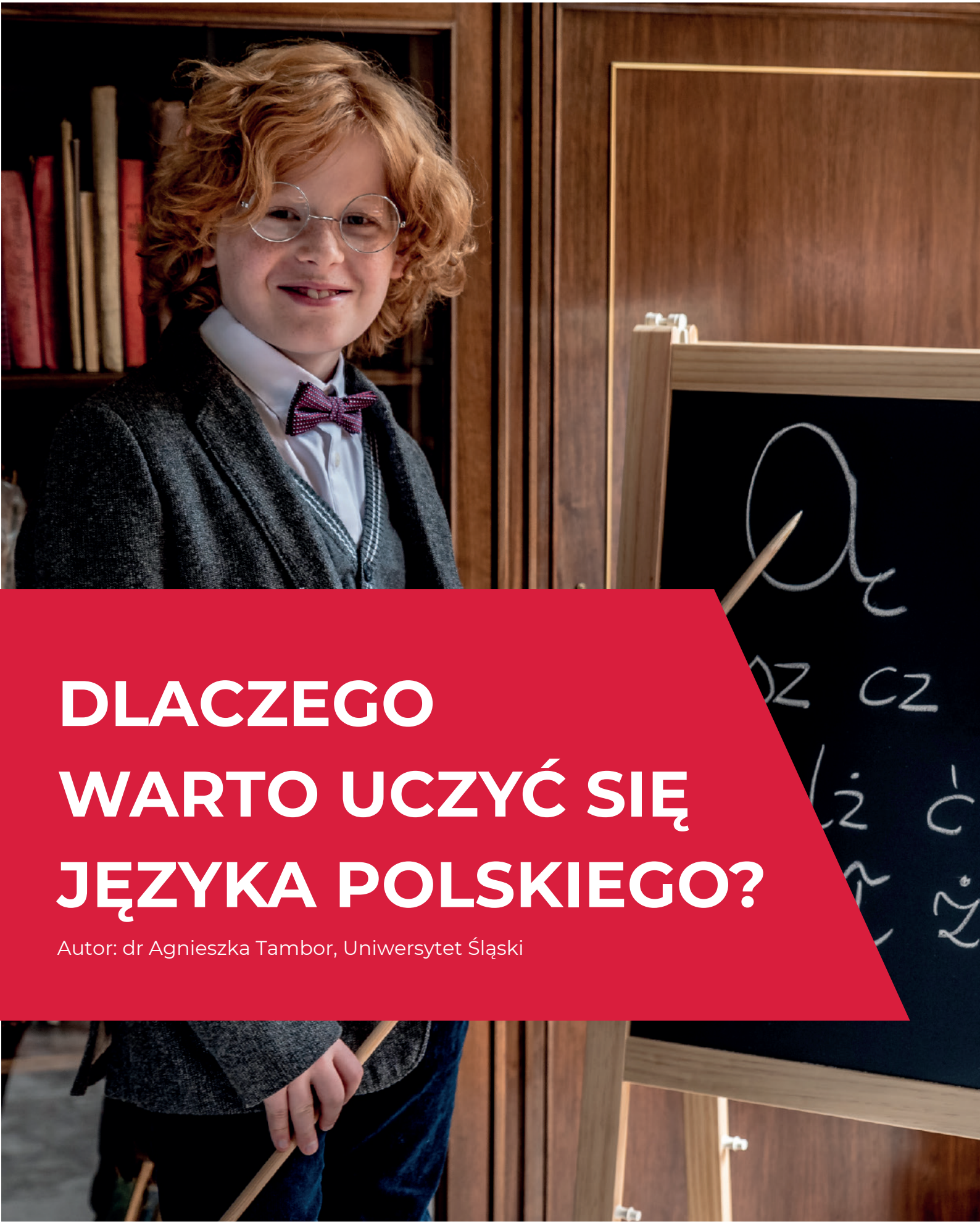

DLACZEGO WARTO UCZYĆ SIĘ JĘZYKA POLSKIEGO?

Autor: dr Agnieszka Tambor, Uniwersytet Śląski

#KTOTYJESTEŚ
ZADBAJ O JĘZYK POLSKI

POMOC POLAKOM NA WSCHODZIE

SPIS TREŚCI

Dlaczego warto uczyć się języka polskiego? 4

Jak najlepiej uczyć się języka polskiego? 7

Co może pomóc w nauce języka polskiego? 9

Dwujęzyczność – mój atut 16

Polski zawsze i wszędzie 18

Literatura 19

#KTOTYJESTEŚ

ZADBAJ O JĘZYK POLSKI

Twierdzenie, że nauka języka obcego zawsze przynosi korzyści, jest już dziś banałem. Poza oczywistymi pożytkami – ułatwioną komunikacją z większą liczbą ludzi, możliwością podjęcia nauki za granicą, lepszą pozycją na rynku pracy, a w efekcie lepszymi zarobkami – jest wiele zalet, rzadziej uświadamianych, które warto wziąć pod uwagę, kiedy rozpoczyna się naukę nowego języka. Pamiętajmy, że im więcej języków znamy, tym później się zestarzejemy – mózg osoby, która zna wiele języków, pracuje sprawniej i jest lepiej wyćwiczony (to tak jak z mięśniami na siłowni).

Im więcej języków znamy, tym później się zestarzejemy – mózg osoby, która zna wiele języków, pracuje sprawniej i jest lepiej wyćwiczony...

Nowe spojrzenie

Znajomość nowych języków łączy się bezpośrednio z poznawaniem nowych kultur, a to wpływa na nasze postrzeganie świata, otwartość, tolerancję i... inteligencję życiową. Im więcej krajów poznajemy, im więcej podróżujemy i im więcej przedstawicieli obcych kultur przyjmujemy u siebie, tym bardziej stajemy się świadomymi uczestnikami globalnego społeczeństwa – poszerzają się nasze horyzonty – tym samym zyskujemy nowe, ciekawe spojrzenie także na własną kulturę.

DLACZEGO ZATEM WARTO UCZYĆ SIĘ AKURAT JĘZYKA POLSKIEGO?

Motywacje uczenia się języka polskiego bywają bardzo różne, wynikają z rozmaitych przyczyn. Nad czym warto się zatem zastanowić, jeśli wszyscy namawiają Cię do nauki tego języka? Polska to bardzo ciekawe miejsce. Jeśli jest to kraj twoich przodków, należałoby poznać jego obyczaje i tradycje. Rodzina w Polsce na pewno doceni twoje wysiłki związane z poznaniem jej języka i kultury. Odbywające się w języku polskim spotkania rodzinne bardzo szybko pozwolą ci zyskać lub wzmocnić polską tożsamość – jeśli nie czujesz jeszcze bliskich więzi kulturowych z krajem przodków, zobaczysz, jak szybko się to zmieni, kiedy zaczniesz uczestniczyć w życiu kulturowym „nowej" społeczności. Jeśli nie masz polskich korzeni albo je masz, ale nikt z rodziny nie mieszka już w Polsce, znajdź polskich znajomych lub pojedź do Polski na wycieczkę. Nigdy nie widziałeś bardziej zachwyconych ludzi niż Polacy, do których obcokrajowcy mówią w ich ojczystym języku!

Pamiętaj, mówienie w „obcym" języku, w tym przypadku po polsku, wiąże się także z prestiżem. Będziesz mógł także pochwalić się znajomym, że w „twoim" języku mówiło i mówi wielu znanych ludzi, zdobywców ważnych nagród, wynalazców i odkrywców.

Pochwal się polskim

Rodzina, znajomi i przyjaciele, a nawet nowo poznawani ludzie będą szczęśliwi, jeśli uda im się porozmawiać z tobą po polsku, a ty możesz traktować te rozmowy jak dodatkowe lekcje języka. Nie ma bowiem nic lepszego niż autentyczny materiał językowy! Tematy poruszane w czasie lekcji z nauczycielem, są często ograniczone do zagadnień znajdujących się w podręczniku. To właśnie podczas „naturalnych" konwersacji możesz opowiadać o swoich zainteresowaniach i poruszyć wiele nowych tematów – a dzięki temu poznać nowe słow-

nictwo i struktury językowe. Każdy, z kim będziesz chciał porozmawiać po polsku, bardzo chętnie zostanie Twoim nauczycielem – Polacy są w tej kwestii bardzo otwarci.

Pamiętaj, mówienie w „obcym" języku, w tym przypadku po polsku, wiąże się także z prestiżem. Nie dość, że będziesz posługiwać się językiem, który nie każdy zrozumie, to jeszcze pochwalisz się znajomym, że w „twoim" języku mówiło i mówi wielu znanych ludzi, zdobywców ważnych nagród, wynalazców i odkrywców:

1. Po polsku biegle mówiło 8 noblistów! Dziedziny, w których Polacy otrzymali nagrody to: fizyka i chemia (Maria Skłodowska-Curie dwukrotnie!), literatura (Henryk Sienkiewicz, Władysław Reymont, Czesław Miłosz, Wisława Szymborska, Olga Tokarczuk), nagroda pokojowa (Józef Rotblat [1], Lech Wałęsa).
2. Wielu zdobywców Oscarów to osoby polskojęzyczne, np. Janusz Kamiński – operator, Paweł Pawlikowski – reżyser, Jan AP Kaczmarek – kompozytor, Zbigniew Rybczyński – reżyser filmów animowanych, Allan Starski – scenograf, no i oczywiście zdobywca Oscara za całokształt twórczości Andrzej Wajda.
3. Po polsku mówią zdobywcy nagród Grammy m.in. Włodek Pawlik (jazzman) i Krzysztof Penderecki (muzyka klasyczna).
4. Po polsku mówią laureaci nagrody Pulitzera Martyna Majok i Antoni Słodkowski[2].
5. Po polsku mówi zdobywca narody Emmy (telewizyjny odpowiednik Oscara) Andrzej Maleszko. Otrzymał tę nagrodę za cykl filmów dla dzieci i młodzieży *Magiczne drzewo*.
6. Po polsku mówili ludzie, którzy wynaleźli: kamizelkę kuloodporną, lampę naftową, łazik księżycowy (uczestniczył w misjach Apollo 15, 16 i 17) oraz wycieraczki samochodowe.
7. Po polsku, w filmach oraz serialach, mówili i mówią znani aktorzy: Michael Fassbender w *X-men Apokalipsa* , Leighton Meester w *Plotkarze*, Meryl Streep w *Wyborze Zofii* – jeśli oni mogli się tego nauczyć – potrafisz i Ty! Możesz być także jedyną osobą wśród swoich znajomych, która zrozumie wypowiadane przez bohaterów kwestie.
8. Polska reżyserka Agnieszka Holland wyreżyserowała odcinki kultowego *House of Cards* oraz zrealizowała pierwszy w historii polskojęzyczny serial na platformie Netflix – jest on dostępny w 190 krajach, Ty możesz obejrzeć go w oryginale i wytknąć tłumaczom błędy (w końcu to waśnie ty mówisz doskonale w obu językach).
9. Polska gra *Wiedźmin* (Ty wiesz, że taki jest jej oryginalny tytuł, wielu zna ją tylko pod tłumaczonym tytułem *The Witcher*) to jedna z najpopularniejszych gier na świecie. Ponad 6 milionów egzemplarzy licencji na grę *Wiedźmin 3: Dziki Gon* zostało sprzedanych w 6 tygodni od jej premiery. W 2017 roku zysk

1 Sam o sobie mówił „Polak z brytyjskim paszportem".

2 Słodkowski był członkiem zespołu wyróżnionym Pulitzerem w roku 2019.

ze sprzedaży gry przekroczył ponad miliard złotych. W *Wiedźmina* gra się na całym świecie – od Korei Południowej, przez Indonezję aż po Kolumbię, jest to jedna z najpopularniejszych gier w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej. Możesz być jedyną osobą wśród swoich znajomych, która przeczytała w oryginale pierwowzór gry, czyli *Wiedźmina* Andrzeja Sapkowskiego.

10. Trzeba też powiedzieć, że po polsku mówi 40 mln Polaków z Polski i następne kilka milionów ludzi na całym świecie (migranci i ich potomkowie w USA, Brazylii, Argentynie, Kanadzie, Azji Środkowej, Australii, całej Europie oraz adepci polonistyk i polskich lektoratów w ponad 100 krajach). Polski jest jednym z oficjalnych języków Unii Europejskiej, po polsku mówi się więc w Brukseli, Strasburgu, Paryżu czy też Wiedniu.

JAK NAJLEPIEJ UCZYĆ SIĘ POLSKIEGO?

Już wiesz, że warto uczyć się polskiego. Jak nauczyć się języka najlepiej i możliwie jak najmniej boleśnie, a przy tym najefektywniej? Edukacja polonistyczna poza granicami kraju odbywa się przeważnie zgodnie z systemami oświatowymi poszczególnych państw. Głównym celem nauczania języka polskiego w środowiskach polskich i polonijnych za granicą jest podtrzymanie i umacnianie więzi z Polską, zachowanie tradycji i obyczajów, a także budowanie tożsamości narodowej kolejnych pokoleń Polaków. Cudzoziemcy bez polskich korzeni naukę języka polskiego podejmują, by poznać wspaniałą literaturę i inne teksty kultury, ale także dla celów biznesowych, gospodarczych oraz handlowych.

Możliwości rozpoczęcia nauki jest wiele – jednak polski domaga się na „zinstytucjonalizowanego" początku nauki. Dobrze byłoby zapisać się na regularne zajęcia, podczas których ktoś wytłumaczy Ci podstawy gramatyki i nauczy budować podstawowe zdania. Potem – przy dobrych chęciach, jeśli nie będziesz mógł uczestniczyć w stałych zajęciach – poradzisz sobie sam!

Głównym celem nauczania języka polskiego w środowiskach polskich i polonijnych za granicą jest podtrzymanie i umacnianie więzi z Polską, zachowanie tradycji i obyczajów, a także budowanie tożsamości narodowej kolejnych pokoleń Polaków.

Dzieci i młodzież mogą kształcić się w: szkołach przy polskich placówkach dyplomatycznych (zobacz bazę ORPEG) czy szkołach tworzonych przez lokalne systemy oświaty. Tu w różnych krajach i w zależności od danej placówki różne będą formy nauczania: nauka języka polskiego jako przedmiot obowiązkowy, język polski nauczany w ramach zajęć dodatkowych, jako język drugi lub trzeci. Szkoły tworzone w ramach lokalnych systemów oświaty czasami proponują nauczanie wszystkich przedmiotów szkolnych w języku polskim – to doskonałe rozwiązanie, jeśli wiesz, że czeka cię kiedyś przeprowadzka lub powrót do Polski. Pójście do szkoły w Polsce może być wtedy dużo przyjemniejszym i łatwiejszym doświadczeniem. Dobrym rozwiązaniem mogą być także szkoły społeczne, prowadzone przez polonijne organizacje oświatowe, stowarzyszenia rodziców lub polskie parafie (zobacz bazę Polska Szkoła).

Jeśli jesteś dorosły i chcesz się uczyć albo twoje dziecko nie może chodzić do polskiej szkoły, możesz skorzystać z kursów języka polskiego organizowanych przez stowarzyszenia polonijne, Instytuty Polskie, uniwersytety oraz inne instytucje, czasem we współpracy jednostek z Polski, które na krótkie warsztaty wysyłają w świat swoich nauczycieli.

Jeśli jesteś dorosły i chcesz się uczyć albo twoje dziecko nie może chodzić do polskiej szkoły, skorzystaj z kursów języka polskiego organizowanych przez stowarzyszenia polonijne, Instytuty Polskie, uniwersytety oraz inne instytucje, czasem we współpracy z jednostkami z Polski, które na krótkie warsztaty wysyłają w świat swoich nauczycieli. Nie ma właściwej odpowiedzi na pytanie – gdzie najlepiej uczyć się języka polskiego? Wszystko zależy od twoich osobistych preferencji, uzdolnień językowych i dyspozycyjności oraz wielu innych czynników. Ważne, że możliwości jest wiele, wystarczy tylko chcieć.

CO MOŻE POMÓC W NAUCE JĘZYKA POLSKIEGO?

Jak pomóc sobie w nauce – jakie dodatkowe możliwości (poza klasycznymi podręcznikami) i nowe technologie wykorzystywać w poznawaniu języka polskiego?

Gramatyka, czemu nie!

Jednym z elementów, na który kładzie nacisk większość nauczycieli jest gramatyka, w przypadku języka polskiego stanowi ona jedną z najważniejszych sprawności do opanowania . Nie przejmuj się za bardzo i nie bój się jej! Najważniejszą rzeczą we współczesnym świecie jest sprawna komunikacja. Jeśli paraliżuje Cię strach przed użyciem niewłaściwego przypadka i boisz się mówić po polsku, wiedz, że Polacy też robią błędy, a istnieją takie warstwy języka, które na pewno masz opanowane lepiej od nich! Poza tym pamiętaj, że reguły gramatyczne nie są po to, by utrudnić, ale by ułatwić ci mówienie po polsku. Jeśli opanujesz podstawowe zasady i schematy zdaniowe, będziesz w stanie powiedzieć o wiele więcej niż wcześniej. Wystarczy, że zobaczysz nowe słowo, a już zyskasz umiejętność użycia go w tekście. Nie musisz na pamięć wykuwać struktur, zwrotów i wyrażeń – wiele schematów możemy w nieskończoność powielać, używając kolejnych słów.

Jeśli strach przed użyciem niewłaściwego przypadka paraliżuje cię i boisz się mówić po polsku, wiedz, że Polacy też robią błędy, a istnieją takie warstwy języka, które na pewno masz opanowane lepiej od nich!

!!! Warto od czasu do czasu poćwiczyć gramatykę. Pomoc znajdziesz w takich książkach jak: *Gramatyka? Ależ tak!* oraz *Gramatyka? Dlaczego nie!* (Joanna Machowska), *Testuj swój polski – gramatyka* 1, 2 (Renata Szpigiel), *Tęczowa gramatyka* (Marcin Maciołek).

Tłumaczem jestem...

„Najlepszy sposób, żeby się nauczyć języka, to tłumaczyć. Trzeba nakazywać (...), by tłumaczyli wiersze lub dramaty. Szczególnie wiersze. Bo kiedy tłumaczy się prozę czy prostą informację, szuka się jednego, dokładnego, osta-

tecznego znaczenia. A bardzo często w języku jedno słowo oznacza wiele rzeczy (...). I właśnie kiedy tłumaczy się prozę, przekłada się tylko jedno znaczenie, a kiedy tłumaczy się wiersze, wtedy rozumie się, że poeta miał jeszcze coś więcej na myśli. I dlatego wyucza się od razu na przykład trzech znaczeń" – Josif Brodski (nota bene wielki przyjaciel polskiego noblisty Czesława Miłosza).

!!! Nie tylko warto tłumaczyć, ale i czytać wiersze, to one uczą nas abstrakcyjnego i dwuznacznego myślenia w obcym języku. Pomoc znajdziesz w takich książkach jak: *Na wyrywki: 100 cytatów z polskiej poezji i dramatu, które powinien znać także cudzoziemiec* (pod redakcją Romualda Cudaka, Wioletty Hajduk-Gawron i Agnieszki Madei), seria Biblioteka Interpretacji: *Czytając Barańczaka* (Dariusz Pawelec), *Czytając Białoszewskiego* (Romuald Cudak), *Czytając Miłosza* (Józef Olejniczak), *Czytając Herberta* (Danuta Opacka-Walasek).

Śpiewać każdy może

Podobnie jak poezja działają piosenki – uczą rozumienia metafor i myślenia abstrakcyjnego. Poza tym śpiewanie świetnie wpływa na dykcję i ćwiczy pamięć. Rymowane i związane z melodią teksty o wiele łatwiej się zapamiętuje i pozostają one na dłużej w pamięci, co już dawno odkryli np. twórcy reklam. Zatem, słuchaj i śpiewaj po polsku jak najwięcej!

Podobnie jak poezja działają piosenki – uczą rozumienia metafor i myślenia abstrakcyjnego. Poza tym śpiewanie świetnie wpływa na dykcję i ćwiczy pamięć.

!!! Doskonałą zabawą jest używanie strony i aplikacji Lyricstraining, pozwala ona słuchać piosenek i uzupełniać ze słuchu ich teksty.

!!! Pomoc znajdziesz w: *Śpiewająco po polsku* (Jolanta Tambor, Anna Majkiewicz) i *Księżyc w butonierce* (Ewa Lipińska), wiele podręczników zawiera teksty polskich piosenek i ich wykonania na płytach CD lub linki do legalnych odtworzeń.

Teksty autentyczne

Poza klasycznymi metodami nauki polskiego od samego początku warto uczyć się także „na żywym materiale". Słuchanie piosenek i radia, czytanie literatury, oglądanie filmów, seriali i telewizji – reklam, programów publicystycznych oraz podróżniczych itp. – pozwala niemal naturalnie zbliżyć się do języka, do jego okresowo modnych wyrażeń, neologizmów, ale także utrwalonych w nim cytatów, żartów i gier językowych.

Naukę polskiego możesz przy tej okazji potraktować jako element poznawania nowej kultury. Na przykład film łączy pokolenia, ale także ludzi pochodzących z odległych zakątków świata. To właśnie dzięki oglądaniu filmów (i seriali) wiemy, bez ruszania w odległą podróż, jak wygląda opera w Sydney, znamy topografię Nowego Jorku i możemy stać się specjalistami w dziedzinie dalekowschodnich sztuk walki. Dzięki filmom możesz dowiedzieć się wiele o Polsce i Polakach, mieć ciekawy temat do rozmów ze znajomymi i rodziną.

Jeśli nie czujesz się jeszcze na siłach żeby oglądać filmy tylko po polsku, masz dwa wyjścia: włączaj sobie polskie produkcje z obcojęzycznymi napisami lub obcojęzyczne z polskimi napisami. Ważne, aby polski zawsze znajdował się w tle twojego odbioru. Percepcja nieuświadomiona, czyli inaczej mówiąc wchłanianie polskiego „przez skórę", na pewno świetnie się sprawdzi.

!!! Jeśli nie wiesz, jaki film wybrać, skorzystaj z pomocy: *Nowa polska półka filmowa. 100 filmów, które każdy cudzoziemiec zobaczyć powinien* (Agnieszka Tambor), *Polska półka filmowa. Krótkometrażowe filmy aktorskie i animowane w nauczaniu języka polskiego jako obcego* (Agnieszka Tambor, Justyna Budzik).

!!! Warto słuchać podcastów radiowych – pomocą posłużą między innymi takie strony jak: Spotify, audycje.tokfm.pl lub baza polskich podcastów na tej stronie.

Co lubię?

Staraj się w miarę możliwości, szczególnie na początku nauki, mówić i czytać o rzeczach, które cię interesują. Wtedy nauka np. nowego słownictwa przychodzi najłatwiej. UWAGA! Równie łatwo mówi się o tym, czego się nie znosi!

!!! Pomoc: *(Nie)codzienny polski* (Agnieszka Tambor), *Wybieram gastronomię* (Agnieszka Wiśniewska, Anna Mijas, Anna Kokot, Marzena Janos).

Od słowa do słowa

Ucz się jak najwięcej słów. Pamiętaj – prawdziwa znajomość języka polega na tym, aby umieć opisać każdą rzecz, nawet wtedy, gdy nie wiesz, jak ona się nazywa. Podpisuj rzeczy w swoim otoczeniu, przełącz na język polski swoją komórkę i komputer, rób po polsku listy zakupów. Staraj się w miarę możliwości myśleć i śnić po polsku!

!!! Pomoc: *Słownictwo polskie w ćwiczeniach dla obcokrajowców* (Anna Seretny), *Testuj swój polski – słownictwo* 1, 2, *Słownictwo w pracy* (Justyna Krztoń), *Słowa i słówka* (Magdalena Szelc-Mays, Elżbieta Rybicka).

!!! Korzystaj ze stron lub aplikacji mobilnych takich jak np. *Memrise* – nauka słówek może być bardzo przyjemna.

!!! Naukę nowych słówek można też wspomóc aplikacją *Pierwsze słowa – Nauka dzieci*, która działa także w trybie offline.

Święta, święta i po świętach

Jeśli to tylko możliwe staraj się uczestniczyć w polskich świętach i przyglądaj się różnym tradycjom. Polacy bardzo chętnie zapraszają obcokrajowców do swoich domów, a ich językowy obraz świata jest bardzo ściśle związany właśnie z tradycjami, zatem im więcej będziesz wiedzieć o kulturze polskiej, tym łatwiej będzie ci zapamiętać niektóre struktury, wyrażenia i słowa.

!!! Pomocą może posłużyć seria filmów *Święta polskie: Miłość w przejściu podziemnym*, *Biała sukienka*, *Cud purymowy*, *Żółty szalik*, *Noc świętego Miko-*

łaja, *Wszyscy święci*, *Miss mokrego podkoszulka* (legalny dostęp znajdziesz na stronie TVP).

!!! Inne ciekawe filmy o polskich świętach i obyczajach to: *Listy do M.*, *Wesele*, *Nieznana opowieść wigilijna*, *Chłopi* czy *Barbórka*.

Cała Polska czyta dzieciom... i dorosłym

Czytaj po polsku. Czytaj cokolwiek, co przykuje twoją uwagę. Mogą to być komiksy, krótkie artykuły w internecie, a nawet notki na plotkarskich stronach, jeśli interesuje Cię życie gwiazd. Czytaj też książki – nie wybieraj na początku dzieł artystycznych. Nie musisz zaczynać od Różewicza i Miłosza. Zacznij od rzeczy łatwiejszych i napisanych przystępnym językiem. Chodzi o to, aby udało Ci się skończyć książkę. Wybierz taką, która odpowiada twoim zainteresowaniom – będzie ci łatwiej czytać.

!!! Jeśli nie czujesz się na siłach, aby czytać całe, obszerne książki, sięgnij po serię *Czytaj po Polsku* (na początek w wersji zielonej dla początkujących i niebieskiej dla średnio zaawansowanych). To seria stworzona specjalnie dla osób stawiających pierwsze kroki w czytaniu po polsku. W książeczkach poza tekstami znajdziesz także ćwiczenia ułatwiające ich zrozumienie. W serii zielonej i niebieskiej (z uproszczonymi tekstami): *Kamizelkę* i *Z legend dawnego Egiptu* (Bolesława Prusa), *Latarnika*, *Janko Muzykanta* (Henryka Sienkiewicza), *Dobrą panią* (Elizy Orzeszkowej), *Naszą szkapę* (Marii Konopnickiej), *Siłaczkę* i *Rozdziobią nas kruki, wrony...* (Stefana Żeromskiego), *Zdążyć przed pierwszą gwiazdką* (Katarzyny Grocholi), *Przy torze kolejowym* (Zofii Nałkowskiej), *Szafę* (Olgi Tokarczuk) i wiele innych.

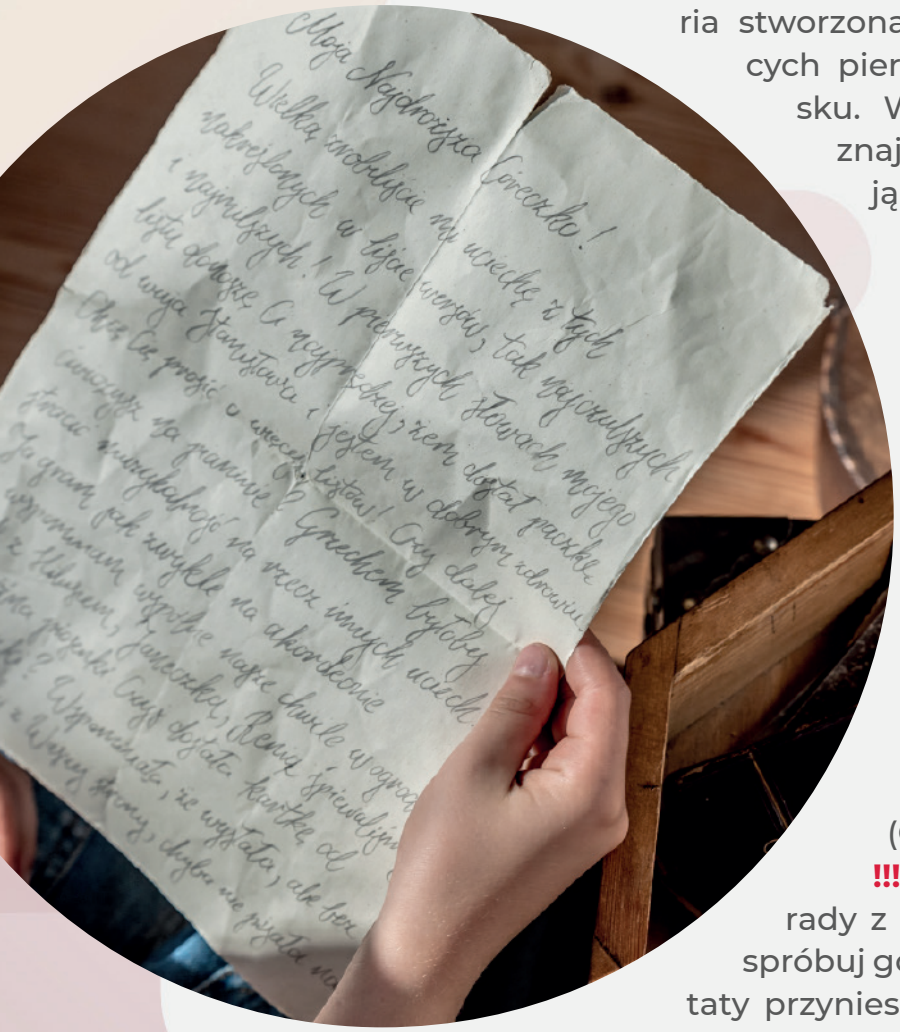

!!! Jeśli boisz się, że nie dasz sobie rady z przeczytaniem tekstu, najpierw spróbuj go posłuchać. Bardzo dobre rezultaty przyniesie także śledzenie tekstu wzrokiem podczas słuchania: tu znajdziesz wersje audio niektórych tekstów z serii *Czytaj po Polsku*. Sięgaj także do stron z audiobookami, takich jak m.in. storytel.pl czy audioteka.

!!! Pomocą może okazać się także seria *Czytam sobie*, która składa się z kilkudziesięciu książeczek na trzech poziomach – 1 (dzieci 5-7 lat) nauka słów, 2 (dzieci 5-7 lat) nauka składania zdań, 3 (dzieci 6-9) czytanie dłuższych tekstów. Uwaga! często materiały przeznaczone dla dzieci bardzo dobrze sprawdzą się także u dorosłych.

Kto pisze, nie błądzi

Pamiętaj, żadnego języka nie da się nauczyć „oczami". Jeśli chcesz opanować wszystkie sprawności językowe, nie idź na skróty. Przepisuj nowe słowa i frazy. Im więcej razy napiszesz słowo, tym łatwiej będzie ci je zapamiętać. Pisz ręcznie – to ułatwi naukę!

!!! Pomoc: *Pisać jak z nut* (Ewa Lipińska, Elżbieta Grażyna Dąmbska), *Napisz to po polsku* (Magdalena Szelc-Mays), *Nie ma róży bez kolców* (Ewa Lipińska).

Mówić poprawnie = być rozumianym

Znajomość języka polskiego to tworzenie zrozumiałych tekstów i rozumienie tekstów wypowiadanych przez innych. Nie bój się mówić po polsku, ćwicz swoją wymowę, powtarzaj teksty usłyszane w radiu i telewizji, czytaj na głos, mów do Polaków, na lekcjach staraj się brać udział we wszelkich dyskusjach. Korzystaj z pomocy fonetycznych, nagrywaj się i odtwarzaj swój głos. Szum, szuraj, szeleść! Mów, mów, mów!

!!! Pomoc: *Głoski polskie* z płytami CD (Marcin Maciołek, Jolanta Tambor), *Łatwo ci mówić* (Katarzyna Bednarska-Adamowicz, Kamila Dembińska, Agnieszka Małyska), *Jak to łatwo powiedzieć* (Danuta Gałyga), *Szumi, szura, szeleści* (Anna Majewska-Tworek).

Nie bój się mówić po polsku, ćwicz swoją wymowę, powtarzaj teksty usłyszane w radiu i telewizji, czytaj na głos, mów do Polaków, staraj się brać udział we wszelkich dyskusjach na lekcjach.

Rywalizacja = motywacja

Uczestnicz w konkursach, quizach, olimpiadach i wszelkiego rodzaju aktywnościach, które zmotywują Cię do nauki. Rywalizuj ze znajomymi, którzy uczą się polskiego. Róbcie konkursy – kto nauczy się więcej słów, kto obejrzy więcej filmów itp.

!!! Korzystaj z aplikacji mobilnych i stron internetowych, na których znajdują się gotowe quizy i konkursy: *Quizizz*, *Quizlet*, *Kahoot!* – to coś dla ciebie! Może z czasem zaczniesz tworzyć własne zagadki i quizy dla innych?

Zatopić się w języku

Najlepsze efekty daje kontakt z żywym językiem. Warto zatem skorzystać z możliwości wyjazdów do Polski, jakie oferują np. Stowarzyszenie Wspólnota Polska oraz Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej i szkoły letnie organizowane przez większość polskich uniwersytetów. Jedź do Polski chociaż na kilka tygodni – gwarantujemy, że twoja znajomość języka poprawi się z dnia na dzień!

DWUJĘZYCZNOŚĆ – MÓJ ATUT

Co to jest dwujęzyczność?

Dwujęzyczność, inaczej nazywana bilingwizmem, to umiejętność posługiwania się dwoma językami w mowie i w piśmie, w sposób równorzędny ich natywnym nosicielom. UWAGA! Aby nazwać kogoś dwujęzycznym, musi on posługiwać się oboma językami na porównywalnym poziomie.

Nie ma wątpliwości, że w największą szansę na stanie się dwujęzycznymi mają dzieci pochodzące z rodzin mieszanych lub rodzin polskich mieszkających w kraju, w którym mówi się w innym języku. Dwa języki pojawiające się w komunikacji z bliskimi lub domowej i pozadomowej to naturalny sposób „wchłaniania" języka. Oczywiście, początki nie są łatwe. Dzieci z dwujęzycznych rodzin czasem zaczynają mówić później, bo dłużej oswajają się z sytuacją i segregują swój świat. Początkowo mogą także mieszać oba języki, jednak najczęściej nadspodziewanie szybko następuje u nich podział otoczenia zgodny z podziałem językowym. Drugim sposobem łatwego osiągania dwujęzyczności jest sytuacja imigracyjna. Rodzice są jednojęzyczni, ale przebywanie w obcym kraju pozwala dziecku na szybkie poznanie nowego języka.

Dwujęzyczność to jeden z największych atutów, jakie możemy dziś zaprezentować na rynku pracy, to także cecha, która pozwala postrzegać nas jako osoby lepiej wykształcone i bardziej interesujące.

Dwujęzyczność dzieci jest naturalna, łatwiej przyswajają one język. Dorośli inaczej nabywają języki, uczą się ich za pomocą innych narzędzi. Dwujęzyczność zdobyta za pomocą medium jest bardziej sztuczna, nie znaczy to jednak, iż dorosły nie może znajomości języka obcego doprowadzić do poziomu, w którym bez problemu będzie w nim czytał książki i gazety, oglądał filmy czy telewizję oraz słuchał piosenek – korzystał z niego na poziomie niemal takim, jak ze swojej mowy ojczystej. Warto walczyć o dwujęzyczność w każdym wieku – to zawsze atut, nigdy kłopot! Ale im wcześniej, tym lepiej!

Wielki atut

Dwujęzyczność to jeden z największych atutów, jakie możemy dziś zaprezentować na rynku pracy, to także cecha, która pozwala postrzegać nas jako osoby lepiej wykształcone i bardziej interesujące. Jednak nie wszyscy wiedzą, że osoby dwujęzyczne posiadają także cały zestaw cech, które nie dość, że ułatwiają im życie, to także je urozmaicają.

Rozwiąż problem!

Człowiek dwujęzyczny jest bardziej kreatywny! Dlaczego? Wpływa na to umiejętność nazywania konkretnych rzeczy w dwóch językach równocześnie. Dwujęzyczność ma bezpośrednie przełożenie na umiejętność postrzegania tej samej rzeczy z różnych punktów widzenia, a to wpływa na zdolność wprowadzania niestandardowych rozwiązań, nowych zastosowań dla codziennych przedmiotów, a nawet na rozwinięcie umiejętności lingwistycznych w zakresie tworzenia nowych słów.

Co miał na myśli?

Ciekawostką jest także fakt, iż osoby dwujęzyczne łatwiej radzą sobie z odczytywaniem ukrytych intencji w wypowiedziach innych osób. Posługiwanie się jednocześnie dwoma językami pomaga dużo szybciej odkryć prawdziwy cel danego komunikatu oraz łatwiej zbudować komunikat pozwalający osiągnąć zamierzony cel.

Zakuć, zdać, zapomnieć!

Osoby dwujęzyczne lepiej radzą sobie z zapamiętywaniem, skuteczniej się uczą – mają mniej problemów z koncentracją, ich mózg jest bardziej wytrenowany. Bilingwizm według badań, opóźnia związane z procesem starzenia się objawy demencji, a nawet odwleka w czasie problemy z pamięcią występujące przy tak poważnych chorobach, jak np. Alzheimer.

POLSKI ZAWSZE I WSZĘDZIE

Znajomość języka obcego nie jest, niestety, przysłowiową „jazdą na rowerze". Tę umiejętność zapomina się, jeśli nie jest długo ćwiczona! Stała styczność z językiem, o ile jeszcze 30 lat temu była kłopotliwa, dziś nie powinna nikomu nastręczyć większych trudności. Internet daje niezliczone możliwości kontaktu z obcymi językami. Należy jednak pamiętać o tym, aby styczność z językiem nie była tylko bierna – słuchanie, czytanie i oglądanie dadzą dobre efekty w każdym wieku! Warto korzystać także z innych możliwości utrwalania i pogłębiania swoich kompetencji językowych. Niezwykle ważny jest też kontakt z żywym użytkownikiem języka. Najlepszym sposobem jest kontakt z Polakami lub jak najczęstsze podróżowanie do Polski. Jeśli jednak nie jest to możliwe, należy skorzystać z nowoczesnych technologii i jak najwięcej komunikować się w języku polskim.

Znajomość języka obcego nie jest, niestety, przysłowiową „jazdą na rowerze". Tę umiejętność, jeśli długo nie jest ćwiczona, się zapomina!

!!! Jest w internecie wiele stron (większość to regularne szkoły językowe), które oferują kursy i konwersacje online w języku polskim, można także korzystać z forów internetowych albo rozmawiać wykorzystując media społecznościowe. Sam Facebook oferuje kilka grup przeznaczonych specjalnie dla osób podejmujących zmagania z językiem polskim np. *Uczymy się polskiego*, *Ucz się polskiego*, *Uczmy się polskiego!*

LITERATURA

Dwujęzyczność w świetle najnowszych badań naukowych

Dwujęzyczność jest ogromną szansą

Nauczanie i promocja języka polskiego w świecie. Diagnoza – stan – perspektywy

Nauka czytania i pisania u dzieci dwujęzycznych

Spis książek pomocnych w nauce języka polskiego

Pomoc w nauce historii

Cogito dla Polonii – e-magazyn dla młodych Polaków z całego świata

IDA – informator dla aktywnych

#KTOTYJESTEŚ

ZADBAJ O JĘZYK POLSKI

POMOC
POLAKOM
NA WSCHODZIE